

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri foarte moderate

Abonamente și insertiuni se plătesc înainte

Apare în fiecare Sâmbătă.

Crăciun...

Crăciun, Crăciun, frumos Crăciun! Tu dulce sârbătoare a Nașterii Celui-ce ne-a mântuit; tu cea mai veselă între sârbători, cu crai ce aduc mirese, cu îngeri ce cântă în coruri, în jurul noului Născut, tu dulce sârbătoare aducătoare de atâta bucurie între oameni, — fie ca revenirea ta între noi să aducă de astă-dată renaștere și în sufletele poporului nostru, renaștere mântuitoare, încolțire de credință nouă și tare în viitorul seu, în dreptatea cauzei sale și în isbânda finală a aceleia! Și mai ales să renască în inimile tuturor Românilor, cărturari și necărturari, dela vâdăică până la opincă, hotărârea cea mai înflăcărată isvorită din convingerea ce o dă lupta pentru o cauză dreaptă, hotărârea de a nu mai întârzia în înghețul ce ne-a cuprins și ne amurțește acum de ani de zile, ci a porni iarăși cu tot curagiul, cu toată bărbăția, la luptă pentru neam și pentru lege, la luptă de a face de nou renumit și prețuit numele de Român, în țară și afară de țară!

Acesta e salutul nostru, aceasta e rugăciunea cu care te întimpinăm noi, iubitele și veselule Crăciun!

»LIBERTATEA«

remânând și mai departe credincioasă principiilor superioare înscrise în programul seu, pe care le-a servit și în decursul acestui an cu toată stăruința și căldura, și remânând credincioasă ținutei ce și-a ales, de a pertracta în coloanele sale numai chestii cu adevărat de interes obștească, eschizând urtele personalități, cari numai invennează publicul, în loc de a-l edifica,

deschide prin aceasta abonament nou, pe anul 1903, cu prețul vechiu, și anume:

Pe an 6 cor., pe 1/2 an 3 cor.

În chip excepțional și pentru a putea ajunge și ei mai ușor la foaia noastră, economilor li s-a dă tuturor cu numai 4 cor. pe an.

Vom da și în anul viitor, câte trei cărțile literare abonaților nostri.

Rugând pe onorații nostri abonați să binevoiască a grăbi cu renoirea abonamentului pe 1903, trimițându-l cu ajutorul mandatorilor alăturate la nr. trecut, și stăruind totodată în cercul cunoștințelor lor pentru răspândirea »Libertății«, — dorim tuturor abonaților, corespondenților și amicilor foii noastre

Sârbătorile vesale și fericite!

»Libertatea«.

Direcția nouă.

Direcțiunea politică a cărei reprezentant fruntaș a fost și regretatul Dr. Rațiu, nu se mai poate susține! Ori-cum și ori-cât se vor opinti doctrinarii noștri, situațiunea în care ne aflăm, prețind în mod imperativ, căutarea și aflarea mijloacelor de sanare.

Vedem, că din privilegiul morții fostului președinte al partidului, unele ziare, cari au combatut și combat din rășputeri »curentul nou«, ne îndeamnă cu din adinsul la strângerea rîndurilor și la grupare în jurul stindardului național.

Strângerea rîndurilor și gruparea tuturor elementelor sănătoase, ar fi așadar panacea, care ne-ar tămădui de toate boalele și miseriile de cari suferă organismul național!

Foarte bine! Aderăm și subscriem. Pân'aci am fi cu toții de acord! Dar' ce e apoi de făcut cu rîndurile strîmte și cu grosul grupat în jurul stindardului?

Noi credem, că strîngându-ne rîndurile, trebuie să ne apucăm de lucru, de luptă. Să chibzuim modul și felul, cum am putea, în butul și cu încunjurarea ordonanțelor de opreliște, să punem de nou în funcționare partidul național, folosindu-ne de tot privilegiul pentru a manifesta existența lui!

Nu așa par însă a judeca zările reprezentante ale curentului pasivist. Ele vor strîngerea rîndurilor numai pentru... a să delecta în ele, numai de paradă, căci doctrinarii noștri politici să înfioară de ori-ce activitate, nu numai de cea parlamentară. Până când nu se va îndura guvernul maghiar sau vr'un *Deus ex machina* să ne ofere așa numita »restitutio in integrum«.

Pân'atunci însă putem sta la o parte buzumflați și odată cu capul nu vom lupta! Pot face contrarii noștri ce voesc, noi răbdăm, noi »suferim«, căci noi numai condiționat ne vom apăra, când vor binevoi contrarii să ne permită a lupta.

Până când pasiviștii noștri țin morțiș la această țesă, ori-ce îndreptare, ori-ce pornire în spre bine, este eschiză, presupunând că aceia dintre noi, cari credem, că singurul mijloc de salvare a existenței partidului nostru este intrarea cu toate forțele în luptele electorale, facem activitatea noastră atrînătoare de o hotărâre nouă a conferenței delegaților cercurilor noastre electorale, convocată pe aceeași bază, pe care se convocau conferențele noastre înainte de ordonanțele lui Hyeronimi.

Punându-ne pe această basă greșită, activitatea noastră ar atrîna numai și numai dela grația guvernului maghiar, care de sigur nu va rezolva această afacere în favorul și spre binele nostru!

Activiștilor din convingere, nici când nu le-a trecut prin minte a se da în modul acesta legați guvernului, ci alte considerațiuni au fost la mijloc, cari ne-au determinat a ne jertfi deocamdată convingerile noastre și a sta în rezervă.

Abstrăgînd dela împrejurarea, că alegerile ultime generale ne-au aflat de tot desorganizați, deci în condițiunile cele mai nefavorabile pentru a intra în luptă, am suprimat convingerile noastre, nu de dragul »majorității«, căci majoritatea poporului atunci ca și acum era mai aplicată spre activitate, decât spre pasivitate, ci ne-am jertfit convingerile pe altarul solidarității, în speranța, că astfel va fi posibilă ralierea tuturor elementelor de valoare și că doar' așa în viitorul cel mai apropiat vom putea intra în luptă, ca partid unitar și solidar.

Jertfa adusă de noi a fost zadarnică. Astăzi neorientarea este ca ne-altă dată! »Solidaritatea« de azi a politicilor noștri e o frasă deșartă, cu care le place a se simăgi, în realitate ea numai în nelucrare se manifestează. Când e vorba de a nu face nimic, activiști și pasiviști suntem perfect de acord. A sta însă mai departe așa, ar fi cea mai mare crimă, ce am putea-o comite față de națiune!

Situațiunea agravată ne impune datorința a ne cugeta serios asupra acestei probleme și a nu mai întârzia a ne pune în mișcare, ca deja în timpul cel mai apropiat să ne aruncăm în luptă, căci numai prin luptă ne putem ralia!

Cu una trebuie să fim în curat, că decât să ne suprimăm convingerile noastre și în viitor, mai bine să ne desfacem de aceia, pentru cari idealul e a nu face nimic, căror suprema înțelepciune politică le este a sta locului. Cu aceasta datorim suntem principiilor noastre și binelui poporului însuși.

Dr. Aurel Vlad.

Unele-altele.

Poveste de Crăciun.

— Spusă de un ungur Românilor. —

Profesorul Benedict Iancsó, care se ține a fi, printre confrății sei Maghiari, doar' cel mai bun cunosător al Românilor, le spune traților sei, în numărul de Crăciunului »B. Hirl.« următoarea poveste de Crăciun despre Români. O dăm și noi tot de Crăciun:

«Nainte cu câțiva ani, zice, călăuzam prin stradele vechi, strîmte, ale Budei, pe un membru de frunte al comitetului național român disolvat. Disputând de tema noastră vecinică, despre chestia națională română, ajunsese în strada cea mai liniștită și părăsită a Cetății, în str. Fortuna. Pardoseala liniștitei strade o coperea iarba bogată, crescută printre petri. Numai ici-colea mai sclipea albă câte-o peatră.

«Uita-te numai, îmi zise zimbînd soțul meu, și vei vedea și în natură repetirea luptei dintre cele două neamuri. Români în Ardeal sunt ca iarba asta! Crește și printre petri! În primăvara asta mai puțină, dar în cea viitoare tot mai multă! Vîntul asvîrle peste uliță gunoii și pratul. O parte din acesta se oprește printre iarba, și toamna amestecându-se cu firele de iarba căzute, se prefac mici straturi de humă. Stratul acesta de humă va fi an de an mai gros și mai întins, dar deodată cu el va fi și iarba mai multă, mai bogată! Numai să nu se amestece

nimeni în treaba lor și peste zece ani vei avea chiar rost de coasă peste această pardosală! »Cu legi și cu ordinățiuni fel și fel, ești pardos și d-voastră de sigur Ardealul intră, iar Românul va crește și printre lespezi de piatră! La început numai câteva fire, o tufă două. Mai târziu, după legile naturii stratul de humă dela poalele ierbiilor se îngroașe și lățește și peste el și iarba, — și Românii vor fi tot mai deși și mai plini de viață!

«La a. 1515 episcopul ungur ardelean Fr. Várdai — își urmează I. B. povestea de Crăciun — a cerut senatului orașului Sibiu, să aperse pe plebanul din Sibot de năvălirea Românilor, că iacă mai are numai puțini credincioși în Sibot, și Români au cuprins toate moșiile și primejduesc existența plebaniei. Că plebanul a cerut însuși în repețite rînduri orașului Orăștie să-l iee în apărare. Dar Orăștienii (Sași) n'au pășit contra Românilor. Acum cere episcopul apărarea plebaniei, ca nu cumva pustiindu-se, biserica lor să ajungă grajd de vite. — Rugarea episcopului n'a folosit; clopotele dela Sibot au amuțit deja nainte cu 400 de ani, ogîndînd în istoria lor lupta de neam dintre uncurime și românime în Ardeal.

«Valahii se ivesc întai singuratici, apoi cete-cete mai mici, ear când s'au înmulțit dejuns, așa restrîng populațiunea originală ungurească ori săsască, că după vremuri nu-i mai rămîne nici pomenirea!»

Ear din acestea toate, scriitorul articolului cearcă să tragă învățăminte pentru politica ungurească, care prea e numai gură mare în chestia naționalităților, dar la muncă e cam »domnoasă«, și vine cu ceva rețete zăpăcite, dar despre asta în n-rul de Anul-nou.

NU MĂ 'NJURAI!

Nu mă 'njura! căci țara mea
Mi-e maică dulce ca și vouă!
Deasupra mea-i aceeași stea...
Și raze-aceleși soare-mi plouă!

Și te-am primit, pribeag străin
Și mîna ți-am învins frățește...
L'aceleși Dumnezeu mă 'nchin,
Tot pasul ce ni-l urmărește!

El știe, că n'am alt păcat...
Și astăzi te-aș iubi ca frate,
Dar tu ai vrea, din ce ni-a dat,
Azi singur numai tu se-ai parte...

Nu mă 'njura! căci vești, mi-e sfînt
Și mie leagămul, — părinții!...
Și-o limbă am pe-acest pămînt
Plin de povestea suferinții,

Unica, ce mi-a mai rămas
Din vremi frumoase mărturie!...
Nu mă 'njura... Nici mort n'o las,
O nouă miie de-ani să vie!

Podoaba mea, de azi și mâni.
E glasul rugăciunii mele...
E graiul maicii, din bîtrîni
Un basm frumos de mîngăiere!

Ca tine tremur eu de dor
La glasul dulcui mele nume!
De-mi ești un frate iubitor,
De ce-mi ceri ce-i mai scump în lume?

Acelui D-zeu te 'nchin,
Tot pasul ce ni-l urmărește...
De ce din frați tu faci străini,
Când mîna ți-am întins frățește?...

Nu mă 'njura! Pe-acest pămînt
Aceiași stea avem, și o soarte...
A-mi perde darul cel mai sfînt!
So vrea, nici Dumnezeu nu poate!...

Alac.

Spre vîrtej.

Poetul ungur Mihail Szabolcska scrie în »M. Szó« o »poesie«, care vrea să fie o pilduire politică, despre legătura dintre Austria și Ungaria. Cum Dunărea isvorînd din plajuri nemțești vine din Austria și trece măestoasă prin Ungaria, e socotită că apă aducătoare de influență a gîntei germane. — Iară de Tisa isvoritoare în Ungaria, brîzdînd pusta și înghițînd-o Dunărea deja, tot în Ungaria. Poesia sună:

Apa Tisei, dar' încet mai curge,

Mai curge.

La ori-ce cotitură, ea se tot oprește

S'oprește.

Par'car zice tot așa în sine:

— »De 'nzadar!

Că tot are s'o înghiță Dunărea,

Dunărea!...

Puterea Ungariei scade mereu,

Scade mereu.

Ea de sine tot ar trăi oare-cum,

Oarecum, —

Hei, dar' vieța asta comună a ei

Nu-i vieță!

Cîndva-cîndva tot are s'o înghiță

Vîrtejul: Neamțul,

Neamțul!...

O fi, de fost!...

Bucuria Bradului.

Gimnasiul român din Brad are zile de bucurie: Terminându-se final pertractările lăsamîntului fericitului Teodor Pop din Baia-de-Criș, gimnasiul a intrat ca erede testamentar în proprietatea majorității averii rămăși după el, și sălele astea administrațiunea gimnasiului a și luat în primire însemnata sumă de bani rămași gimnasiului! — D-zeu să primească jertfa lui T. Pop, și să răsplătească ostenețele celor ce au oboșit în afacere, pentru limpezirea și fericita ei rezolvare!

Trezirea Slovacilor.

Foaia »Felvidéki Híradó« dă cu vedită durere următoarea știre: În congregația comitatului ținută săptămîna asta în Liptó-St.-Miklos, industriașul lincec din Rozsahegy a ținut în congregație o vorbire în limba slovacă! A protestat pe placul Slovacilor contra revisurii legii de naționalități. Aceasta e întâia vorbire slovacă ținută aici, și durere, ea poate că va fi urmată și de alții!

Despre ce e vorba? Slovacii, deși după lege au drept a vorbi în congregații în limba lor, ca și noi în ale noastre, nu s'au folosit de acest drept al lor, ci trimișii lor în congregații vorbeau tot ungurește.

Spiritul vremii de azi, trezitor la naționalitate, i-a trezit însă și-i înalță tot mai frumos și pe frații de suferințe Slovaci, și ei încep a-și cere pentru limba lor dreptul și locul ce i-să cuvine!

Foarte bine! În acest chip vedem tot mai luminos viitorul neamurilor nemaghiare în această patrie.

Prevedem că nu e de parte timpul, când naționalitățile nemaghiare își vor da iarăși toate mînilor, și cu puteri unite se vor ridica mai puternice asupra apăsătorilor lor de azi!

Țarul în Vatican.

Se dă că tot mai sigură știrea, că Țarul Rusiei, cu privilegiul călătoriei ce are de gând să facă la Roma, pentru a întoarce visita ce Regele italian i-a făcut-o, — va cerceta cu o cale și Vaticanul, curtea Papilor, și pe Sfinția Sa Papa Leon. Visita va fi un semn de

delicatețã politicã din partea Țarului, care nu voește sã supere pe bêtânul pontific prin aceea, cã vizitând pe capul politic al Italiei, pe pontific sã nu-l caute. Vre-o însemnãtate bisericeascã însã, nu va avea aceastã întrevedere.

O propunere

cãtrã onorata preoțime romãnã.

Scrisoarea pãrintelui George Albu din numãrul nostru trecut, trebuie sã trezeascã preoțimea noastrã romãneascã, de ambã cãrã o mișcare, pe care o vom lãsa de azi pe mâine, înscãmnã pasi dela împlinirea datorințelor de ordine înaltã!

Încã prin Maiu a. c. ceteam prin foi, cã mai mulți pretori din Sãcuime au dat, în cercurile lor, porunci ca, în Dumineci și sãrbãtori crîșmele sã stee închise, nu numai nainte de amiaz, în vremea slujbei d-zeești, ci pãnã la 4 dupã prãnz! Din scrisoarea pãrintelui Albu vedem, cã și pretorul I. Imre din cercul Aiudului a dat un atare ordin, poruncind închiderea crîșmelor nainte de amiaz. Cãci s'au îngrozit pãnã și slujbașii politici de mësura în care poporul sã aruncã în brațele beuturii, chiar în vremea slujbelor D-zeești la bisericã! Mai bucuros la crîșmã ca la bisericã (vezi nimerita anecdotã de mai jos).

În fața acestor stãri de lucruri, preoțimea noastrã are datorința a porni o mișcare mare, care sã generalizeze mësuri pe care cei câțiva pretori cu inimã și cu minte le-au luat în cercurile lor, — și de aceea noi propunem și invitãm preoții noștri din toate pãrțile:

A redactã și a subscrie cât mai mulți cereri cãtrã congregațiile comitatelor, în care acelea sã fie rugate a aduce hotãriri obligãtoare pentru întreg comitatul, fie prin ordin anume, fie prin regulãment special pentru crîșme — ca toate crîșmele sã stee închise în toate Duminecile și în toate praznicele împãrãtești, nu numai nainte de amiaz, ci și dupã amiaz cel puțin pãnã la 4 cãsurã, — cum înțelept au rãnduit pretorii din Sãcuime.

Prin asta s'ar face un foarte mare pas spre îndreptarea moralã a poporului. Cine chiar vrea, adu-

cã-și de Sãmbãta ceva beuturã acasã. Cã acasã omul nu sã îmbeatã așa prosteste ca la crîșmã și nu are privilegiu de a cãdea în pãcate, chiar în crime, ca la crîșmã! Și cine pãnã la 4 d. a. a stat acasã, rar de sã mai duce apoi la crîșmã. Sã va cruța avere perdutã, sã vor împușina nenorocirile, pãtele, și sã vor mai ușura temnițele!

Fraților preoți romãni! Cu D-zeu înainte. Porniți pe lucrul acesta. Și cãnd e pertractarea lor în congregație, toți cãți sunteți membri ai acelorã, sã nu lipsiți dela adunare, ear' cei-ce nu-s membri, sã vie ca oaspeți la acea congregație, arãtând interes pentru însemnata cerere și stãruind pe lângã slujbași sã aducã hotãrirea doritã!

»Libertatea« va raporta despre tot ce sã va face în aceastã direcție!

Un preot.

ANECDOTĂ

La bisericã.

»Hai și noi azi la bisericã, cã-i praznic împãrãtesc, zice Stan.

— Da unde-i chip, nu vezi ce blãstãmãpie-i afarã? — dai în glod pãn' la glesne, rãspunde Grãvilã...

— Ce-i de fãcut? Cãtu-i ziulica de mare, sã stai în casã, te urãști! Da oare sã ne ducem la crîșmã?..

— Dã bre, știu eu!.. Și Romãnu se scarpinã 'n cap. Apoi zice:

— Doar așa pe lângã gard, sã ne tragem...

Știri politice

— Se pare cã Rusia pregãtește ceva în Balcani, firește în folosul ginții slave de acolo. Ministrul de externe al Rusiei a vizitat zilele acestea Bulgaria, unde a fost primit ca un adevãrat sol al mântuirii și înãlțãrii slavismului. Unei deputațiuni de Macedoneni, ministrul rus i-a rãspuns: «Țarului nu-i plac mësuri de siluire. Așteptați ca treburile sã ajungã la desnodãmãnt pe cale pacinicã...» Cã doar nu de flori de mër umblã el pe-acolo. Vor cere Turciei «reforme» în favorul Macedonenilor, și așa pe cale pacinicã vor face câte-un pas spre neatirnare. Din Bulgaria a venit la Viena, unde s'a consfãtuit mult cu ministrul nostru de externe și cu Maiestatea Sa Împãratul.

»Șascultã... nu vrea sã mã lase!..

Și vocea 'n plãnsset i-sã 'neacã..

»Șași vrea sã-mi fac o hainã nouã,

»Și nu voește sã mi-o facã!..

Victor Bontescu.

Pãrãul Frãtesii.

— Din poveștile bãșilor din Munți. —

E pãrãu ca toate pãraele. Curgã dela Țãrãul Popii în jos tot prin lunci și locuri întunecoase, cãci e menit sã alunge pe Sãtana de prin locurile acele.

Dintre mulțimea de bãșii cãți umblã dela Abrud la Roșia peste Dealul Bãșilor nu sã aflã nici unul care sã nu știe cã pe »Pãrãul Frãtesii« în jos și în sus umbla »Batãl sfãnta Cruce« în fiecare sarã dela sfințitul soarelui și pãnã la cãntatul cocoșilor.

Unora s'a și arãtat în potrozul cãnelui sau al șerpelui, ear' altora le-a furat pãlãria de pe capsau ce aveau în mână. Sã zice cã la niște domni cari veniau cãlare dela Abrud spre Roșia, le-a închis drumul, și la unul i-a furat chiar mãnușa de pe mână dreaptã cãnd și-a ridicat mână sã-și facã cruce. Și cãt țin ceasurile cele rele, în care el are putere, apoi sã aud fel de fel de gla-

Viitorul naționalității în U...

De nãr! Ce e ca valul trece. Și vremea înfãntãrii de popoare a trecut! Azi și popoarele mici izã pãdã de muncã și înãlțãre dela mari și dau și ele înainte, fiecare cum i-e vrea, și mintea și puterea!

Un popor din cele mai crunt isbite de politici unguri de îndelungatã vreme, e, în Ungaria, poporul slovac. Au avut cãteva gimnãzii, li-le-au închis guvernele ungurești, au avut o societate mare, «Matia» (un fel de Asociațiune a noastrã), le-au desființat-o. Toate așezãmintele lor culturale le-au strivit cãt au putut, cã doar fãrã ele sã stãnge și vieța poporului slovac. Și slãbiciunea unui mare numãr de cãrturari slovaci, pãrea a arãtat, cã bunã socotealã au fãcut maghiarisãtorii: mulți fii sãraci ai sãracilor slovaci, invãțãnd carte, se renegau ca sã ajungã la ceva slujbușoarã. Poporul acesta pãrea a se înlina spre pãmãnt.

Mișcãrile vii naționaliste ale anilor din urmã însã, vremile memorandiste dela noi, cari trezirã așa de viu simțul național la Romãni, a avut același sfãrsit și la Slovaci. Și la ei s'au pornit prin foi, prin intrãri, prin intrãrea în luptã electoralã, etc. un vânt foarte priincios naționalismului. Și azi Slovacii stau neasãmãnat mai bine ca de pildã cu numai 10—20 de ani în urmã!

Între altele pe terenul economic Slovacii au prins pildã Romãnilor, și înființãndu-și bãnci proprii, atrag poporul în jurul lor și smulg de sub înfãturã ungureascã în toate privințele.

O dovadã despre energia cu care ei se avãntã spre neatirnare economicã și prin ea la cea politicã, e banca lor mare »Tatra« înființatã de abia 12—14 ani în T. St. Martin, pe care au înființat-o dintr'una cu un capital de 800.000 cor. Aproape un milion. Și în cãțiva ani aceastã bancã a ajuns sã împartã printre poporul slovac, împrumuturi uriașe, ca: pe cambii 5,194.000 cor., pe ipotece 1 milion și jumãtate, pe obligații aproape 2 milioane, — deci a împãrțit aproape 10 milioane cor. Numai depuneri are peste 6 mili-

suri, ca și cum ar plãnge și s'ar vaeta întregã pãdurea.

Toți știu, cã pe acel pãrãu nu e lucru curat, dar' puțini vor ști pentru ce sã vaeã Necuratul pe-acolo în fiecare noapte.

E mare voia și puterea lui D-zeu! Nainte de aceasta cu vr'o cãteva veacuri, se zice cã a trãit în pãdurile acelea un pustnic bêtãn, bêtãn, yã nime nu-l știa de cãți ani e, și toți îl știau așa alb ca oaia, și slãbit cãrlig de bêtãnețe.

Nime nu știa cum îl chiamã, cãci toatã lumea îl numea: »Frãția Sa«.

Acuma, dragii mei și ai lui Dumnezeu sfãntul, zice-se, cã Pãrintele acela era bun și cucernic din samã afarã, și ținea mult la aceea, sã nu cadã în ispitã deavolului, ca sã pãcãtuiascã cumva, nici mãcar cu gãndul, din care pricinã încornoratul era tare nãcãjit pe Frãția Sa, și tot mereu îi eșia în cale pe nevãzute și-i fãcea fel de fel de necãzuri în ciudã, numai și numai ca sã-l poatã supãra.

Mai demult nu era drumul de țãrã care duce dela Abrud la Roșia, unde e acuma, ci peste Dealul Bãșilor umblau și cu cãrũțele. Calea, ce-i drept, era mai scurtã ca pe unde e drumul acuma,

semn de mare încredere la poporul se! Parte mare din depunerii sunt dela frãții lor de sãnge Cehi, din Bohemia, cari și pe aceastã cale voesc sã ajute Slovacilor a se ridica la neatirnare fața de zbirii zilei.

Cãnd vedem cum politici slovaci își știu cãștiga legãturi așa puternice în afarã, cum frãții lor din afarã le poartã grija; cum ei însiși se întãresc, au azi foi de zi, au foi literare, economice, populare, au 3 deputați în dietã, ear ca mãne vor avea 10 ori mai mulți, noi vedem într'asta cea mai bunã chezeșie, cã acest popor e pe calea înãlțãrii naționale, și de stângerea lui prin maghiarisare, nu mai poate fi vorbã. Sãrbii nu se pleacã, Sãșii despreșuesc pe maghiarisãtori, Șvabii se oțeresc tot mai rãu și ei, — noi nici morți nu ne dãm, ce viitor poate dar avea aici maghiarisarea? Vai de el! Iar viitorul mântuirii naționalitãților, apare în luminã tot mai viuã, mai curatã, mai seninã.

Aceasta e credința noastrã; așa sã credeți, Romãni, toți!

Ce e val, ca valul trece! Val nebun, ca vârtejul ridicat de vântul cel rãu, e și politica de maghiarisare ce durdue și trãsnește azi asupra acestei țeri, — dar nimic mai mult. Naționalitãțile nemaghiare nu-s pãpuși de pae nici cãpițe ușoare de fãn, pe care sã le poatã spulbera ori-ce vânt-vârtej suflat din gurile politicilor unguri. Ele sunt codri de stejari cu rãdãcini înțepenite prin veacuri în plãuriile și stãncile acestei țeri, cari numai își rid de vântul nebun ce suflã voind sã le spulbere. De fapt abia le clãtinã coamele verzi, și abia de rupe ici-colea câte-o cracã uscatã de prin acești codri tari!... Ear încolo ei cresc și înverzesc tot mai viu!

Corespondență

»Palatul Național« din Cernãuți și »Gozdsu Udvar« din Budapesta.

Budapesta, Dec. 1902.

Dle Redactor! Tocmai îmi cãzã în mână Raportul, pe care l'a edat comitetul Societãții pentru cultura și literatura romãnã din Bucovina despre activitatea sa în 1900 și 1901. Raportul dã samã despre isprãvirea lucrãrilor pentru ridicarea unui »Palat-Național«

dar' era împreunatã cu multe primejdii, fiind dealul foarte țipiș.

Și s'a întemplat mai de multe ori, cã cãlãtorind pe acolo, Frãției Sale i-a eșit în cale Batãl-crucea, i-a rãsturnat cãrușa și i-a pricinuit dureri mari, numai cã doarã sãrmanul bêtãn va cãrți ceva contra lui Dumnezeu. Dar' bêtãnului cu frica lui Dumnezeu niciodatã nu sã osãndea nãntea Puterii celei sfinte, ci fãcându-și cruce de trei ori striga cãt putea: »Perire-ai Sãtanã ars pe rug!«

Sã necãja Necuratul și opãrit de puterea sfintei cruci o lua la sãnãtoasa. Da odatã s'a întemplat cã era tocmai la Apãboteazã și Frãția Sa încã a plecat cu crucea în mână la niște creștini cari îl poftiserã sã le sfințascã casa și ce le-a dat Dumnezeu. Și cum mergea bunul bêtãn rãzimat de bãțul cu care se spriginea, și povestind cu cantorul care ducea cãldãrușa cu apa cea sfințitã, sfãrr Necuratul se apropie de el și cãnd de un picior, cãnd de celalalt trãgea pe bietul bêtãn, ca sã cadã și sã vorbeascã ceva împotriva, ca sã-l aducã în pãcat, ear' cãnd ajunse pe o hoancã, unde era loc rãu, prinse amẽndouã picioarele bêtãnului, ear' pe cantor îl împedecã cu coada, și pe

romãnesc în Cernãuți. E vrednicã de admirare stãruința cu care conducãtorii acelei societãți au lucrat pentru intruparea idealului lor. Numai în Iulie 1900 s'au pornit pe lucru, colectãnd pentru palatul național. Damele romãne s'au pus în frunte, — și în timp de abia un an au adunat creitãrește, cum se zice, peste 38.000 cor. Dela o singurã seratã declamatoricã musicalã datã în Cernãuți, au avut un venit curat de 1376 cor.!

Preoți, cãrturari, toți s'au pus pe lucru, și avẽnd sumele fundamentale de lipsã, au cumpãrat în inima capitalei bucovinene o casã mare cu douã etage, cu 174.000 cor. și au strãformat-o potrivit trebuinței lor. Azi societatea e instalatã deja în noua sa casã, ear pe fruntea casei, sus, cu litere mari stã scris:

»PALATUL NAȚIONAL«

Cãnd ved chipul acestei case romãnești, îmi crește inima, dar în același timp un fior rece mi-o strãbate cãnd mã uit la un alt palat național, zidit în Budapesta, și mai mare, și mai frumos, și mai scump ca cel din Bucovina: e palatul fundațiunii Gojdu, în care se adãpostesc și întrețin stipendiții fondului lãsat de acest mare mecenat. E o casã nouã, foarte frumoasã, casã de primul rang chiar și în Pesta, — dar pe frontul ei strãlucește timiditatea cea nebãrbãtescã a noastrã, cuprinsã în cuvintele:

»GOZSDU-UDVAR«

Doamne! Dacã n'am avut curãgiu a scrie pe frontul acestui palat romãnesc în Pesta: »Fundațiunea Gozdsu«, de ce n'am pus numai simplu cuvãntul »Gozdsu«, cã era destul, ori de ce n'am lãsat toatã inscripția afarã?

Cãtã umilire cetește sufletul meu tiner și crezãtor în mai mult bine, în acele litere, fața de spiritul șovinismului împertinent!

Pe cãt mã înaltã inscripția de pe palatul din Cernãuți, pe atãta mã supãrã și va supãra în toate vremile, pe toți tinerii cu inimã, inscripția »Gozdsu-Udvar« din Pesta. Cãci ea par'cã ar fi o amintire permanentã tinerului romãn ce intrã în aceastã casã ori trece pe lângã ea, care îi zice: »Fii precaut și circumspect ca mine. Pleacã-te nãntea șovinismului nebun ce ne bãntue, cum mã pleacã și eu, scriind ungurește, acolo unde numai romãnește era potrivit și cu dreptate!..«

Universtar.

Daruri școlãrilor.

Nãdlac, 26 Dec. n. 1902.

Frumoasã sãrbãtoare a avut școala popularã conf. gr.-or. rom. din Nãdlac, în 25 Dec. n. a. c. Peste 100 școlari sãraci au fost împãrtãșiți de vestminte

amẽndoi îi trãnti de pãmãnt. Erau cãt pe aci sã cadã în ispitã a zice vorbe grele, dar' numai decãt sã gãndirã, cã aci nu e alta decãt meșteșugul Sãtanei și Frãția Sa iute dã cu crucea în dreapta și în stãnga și cum dã așa cu noroc nimereste, cã cel Necurat rãmase lat la pãmãnt. Atunci cantorul numai decãt vãrsã apa cea sfințitã peste locul acela. Atãta i-a trebuit Sãtanei și a perit ca ceara de fața focului, ear' apa cea sfințitã a tot curs, ca sã spele ori-ce urmã a celui Necurat și de atunci a isvorit chiar în locul acela un isvor, cãruia îi zice și azi Țãrãul Popii, din care s'a fãcut pãrãu, Pãrãul Frãției Sale, care prescurtat de oameni a rãmãs: Pãrãul Frãtesii.

De atunci în toatã noaptea sã zice cã vin dracii de plãng dupã cel care s'a potopit sfãrmat de crucea și apa cea sfințitã a Frãții Sale, dar' stricãciuni nu pot face nimẽnui, cãci sã tem de apa din pãrãu, cu care dacã sã udã e vai de zilele lor. Astfel fiind, oamenii și 'n ziua de azi cu fricã trec peste Pãrãul Frãtesii.

Roșia, 1902.

Maria Cioban.

FOIȚA

O, BĂRBAȚII!

Sã scuturã de flori cireșii
Sub blãnda batere de vânt,
Pe-un nor de aur doarme luna
Și totul doarme pe pãmãnt...

Atãt de liniștitã-i seara,
Prin frunze plãnge-un șopot lin...
E vântul?... Nul... Tresar de-odatã:
Sunt amintirile, ce 'mi vin

Pe rãnd... Ah, da!... Ești tu, iubito!
Tu plãngi?... Dar' galbinã ce ești?!
Tu rizi?... Ce dureros ție-risul!
Tu rizi și plãngi... Doar' te cãești?!

Dar' spune!... Nu ești fericitã
Cu el?... Doar' nu te-a maltratat
Nemernicul?! O, spune, spune,
Și-ți jur pe visu-mi spulberat,

Cã te rãsbun!... »Zadarnic!... Nu poți...
»Ah!... Toți bãrbații sunt cãlãi...
»Nesimțitori!... Inchipește-ți:
»Voiam, sã merg și eu la bãi,

gratuite. Cei-ce au fost de față la acest act și a văzut bucuria acelor școlari, s'au dus toți cu inimi vesele.

Aceasta se face an de an cu școlarii noștri săraci. Suma de lipsă pentru cumpărarea vestimentelor se ia din fundațiunile fericitelor în Domnul Dimitrie Cioroba și George Caba, cari la moartea lor au lăsat sume frumoase, din venitul cărora se se împărtașesc școlarii săracii cu haine, cărți și recuizite școlare gratuite. În acest an s'au spesat pentru acest scop peste 500 fl (1000 cor.) și an de an crescând capitalul, va crește și suma din care se se poate împărtași cât mai mulți școlari săraci!

Fraților Români! Pe mulți dintre voi v'a învrednicit Dumnezeu a vă putea câștiga avere frumoasă. Nu vă uitați de cel sărac și lipsit, căci cea mai frumoasă și mai bine primită faptă înaintea lui Dumnezeu este milostenia.

În numele școlarelor încă ne simțim datori a aduce și noi, corpul învățătoresc, rugăciuni către Dumnezeu pentru sufletele fondatorilor D. Cioroba și G. Caba, rugându-l totodată să lumineze mintea a cât mai multor creștini de ai noștri, să urmeze fapta nobilă a acestor fericiti în Domnul.

George Petrovițu,
dir. școlar.

Pe aiurea, și — pe la noi.

— Respingerea jidanilor în America —

Ziarul american «St. Zeitung» din New-York, susținut de jidani, se plânge amar de faptul, că comisarul guvernului american, în timpul din urmă e foarte aspru în judecata de primire ori de respingere a celor-ce vin din afară ca să se așeze în America. *Indeosebi însă cu jidanii e de o asprime rară!* În întâiele zile ale lui Decembrie a. c. în numai două zile, a respins peste 400 de inși, neingăduindu-le să treacă pe pământ american și să se așeze acolo, cu toate-că aveau la ei suma de bani câtă recere legea americană, ca să aibă fiecare om ce trece de nou la ei. Și erau mai ales jidani cei respinși. Îndată-ce li-se împare, că așa nu-i om de trăit în America, îl resping! Ducă-se napoi de unde a venit (și unde încă n'a putut trăi...) Și guvernul va aduce acum o lege aspră față de imigrarea străinilor, căci lumea a început a se îngrozii de mulțimea ce tot mai multă curge în America din celelalte părți ale lumii.

Scoatem asta la iveală pentru două binecuvântate pricini: Întâi ca să vadă și oamenii noștri, că nu mai găsec brațe deschise nici în America, și să tragă de aci învățătura, că să șadă frumos, să nu plece orbiș într'acolo, că pot da de mari supărări.

A doua: ca să se vadă cum se feresc de jidani până și niște oameni ca isteții Americani!

Iar noi ce facem? Li primim cu brațele deschise Dacă un pui de porodită de a lor, cu perciuni cât de cât la urechi, se așează printre noi, — noi toți cădem robi negoțului lor, și nimenea dintre noi nu se ia de pept cu el, deschizând boltă ori crăsmă contra lui și lucrând să-l fugărim dintre noi prin concurență bună. Pe când interesele noastre naționale cer cu tărie să facem și noi ca Americanii: să-i respingem din capul locului dintre noi, ear dacă totuși se așează, să-i încungurăm, și să spriginim numai pe negustorașul, birtașul, etc. creștin, Român de-al nostru, ca banii dați de noi pen-

tru aceste treburi, să treacă cel puțin tot în mâni de frate, nu de lipitoare străină!

NOUȚĂȚI

— Când suntem azi în plăcuta poziție de a alătura la numărul de față broșura III din Biblioteca literară a „Libertății”, pe care o împărțim gratuit abonaților noștri, — ne rugăm cu o cale pentru grabnica venire a abonamentului.

— Cei-ce vor intra acum de nou în șirul abonaților noștri, vor primi și ei gratuit broșura variată ce o dăm aci de Crăciun.

Pactul încheiat! În 31 Decembrie n. noaptea, spre Anul-nou, reprezentanții celor două guverne, austriac și ungar, au încheiat totuși de nou pactul economic între Austria și Ungaria ca în trecut, cu teritor vama comun, etc.

Petrecerea arangeată de tinerimea rom. din loc, a doua zi de Crăciun, promise a fi bine cercetată. S'au trimis numeroase invitări. Cei-ce din greșală n'ar fi primit invitare, sunt rugați a se socoti prin aceasta de invitați. Se vând și loge, cu câte 3 fl. una.

— Numărul viitor al «Libertății» s'el caute stimații noștri abonați Marți viitoare, în ajunul Anului-nou, la postă.

Reducerea etalonului de interese la „Ardeleana”. Direcțiunea institutului «Ardeleana» în ședința sa plenară din 28 Noembrie 1902, a hotărât, ca pe *cambiile comerciale* făcute pe termen dela 4 luni în jos, să se dea împrumuturi, începând dela 1 Ianuarie 1903, cu interese de *netto* 7%, așa că împrumuturile cambiale de această natură, vor fi cu 1% mai ieftine, decât celelalte împrumuturi, abstrăgând dela aceea, că la aceste cambii nu se vor socoti nici un fel de competențe de scris.

Tot atunci s'a hotărât, ca pe viitor să nu se mai primească depuneri după cari se se dea 6% nici dela instituțiuni culturale, ci în viitor și acestea vor fi tratate ca și particularii, adică vor primi pentru depuneri cu anuș de 1/2 de an 5 1/2%, ear fără anuș 5%. Această dispoziție însă nu privește și depunerile de până aci, care rămân pe lângă interesele ce le au azi, ci se va aplica numai la cele ce se vor face de nou în viitor.

În fine amintim, că firme comerciale de prima bonitate și soliditate (societăți pe acțiuni, asociațiuni de anticipațiune, etc) își vor putea și ele escompta cambiile la «Ardeleana» pe lângă conclud special al direcțiunii, pe lângă etalon de *netto* 6 1/2%.

Prevedem, că aceste hotăriri înțelepte pe lângă că aduc ușurări simțite clientelei, vor contribui în măsură mare și la înaintarea institutului însuși.

Secretar al „Albinei” a fost ales dl Dr. Tiberiu Bredicean, fiul distinsului avocat din Lugoj Coriolan Bredicean — Tot atunci s'a ales în direcțiune C. Sa Dr. Eusebiu Roșca, dir. semin., în locul dlui L. Simonescu, retras.

Călușeri trași pe sfoară. Un evreu din România a luat cu sine o trupă de 12 țerani călușeri, din județul Dolj, spunând că-i duce în țara franceză să se producă cu jocul lor frumos, și vor veni plini de avere de pe acolo! Jidanul i-a dus la Paris, unde i-a arătat pe ei și jocul lor mai mult timp, câștigând sume însemnate cu ei.

În cele din urmă, evreul și trupa lui au plecat din Paris spre Elveția. La Zürich, în Elveția, evreul s'a făcut nevăzut și bieții călușeri au rămas pe drumuri.

Luau de cătră studenții români din acel oraș, călușerii au rămas în Zürich,

Ministerul român de externe fiind încunoștițat de cele petrecute, a dat ordin consulului român onorar din Geneva să se intereseze de soarta acelor oameni și să le facă cu puțință întoarcerea acasă.

De protopop al Mercurii a fost înțarit prin consistor dl Avram P. Pécuaru, preot în Lăncrăm.

Corăbiile lui Xerxe. Sunt 2300 de ani de când corăbiile vestitului Xerxe s'au scufundat cu grămada lângă țărmii grecești! De atunci corali, melcii de mare și mărgăritarele vor fi coperit cu strat trupurile putrezite ale vaselor tiranului persic. Acum o societate de Greci îndrăzneți, folosindu-se de invenția hidroskopului, cu care pot lumina marea până 'n fund și pe mari depărtări, de ved pe fundul ei ca pe pământ, — s'a pus să caute după corăbiile lui Xerxe! Tot ei caută după corabia lui Pompei, care s'a scufundat acum 1950 ani printre insulele grecești, după ce răpise prețioasele orașului Atena! De le-or găsi, — va fi o minune de care va vorbi lumea ca de lucru mare!

Di Dumitru Stefan, zeusul amplotiat în cancelaria advocațională a «Albinei», a făcut examenul de doctor în drepturi. Il felicităm!

Producție în Ilia. Mai mulți învățatori din tractul Ilia-murășană invită la Producțiunea teatrală împreună cu dans, ce arangiază a treia zi de Crăciun în sala dela hotel «Ia vânător» în Ilia, Venitul curat e destinat pentru înființarea unei biblioteci tractuale.

„Măgar bătrân!” Pe un vagon de tramvai în Pesta era așa de multă lume, că un oficer tinăr și un om bătrân au trebuit să stea în picioare afară pe puntea de urcare, ținându-se de brâncarele de acolo. La o cotitură vagonul s'a isbit așa de tare, că acuși să trântescă pe cei doi drumeți de afară. Bătrânul atunci a călcat, din greșală, pe picior pe tinărul oficer, dar a zis îndată: «Paradon, iartă!... Oficerul însă, care avea poate și un ochiu de găină, dar mai ales s'a supărat că l'a călcat pe păpușul cel frumos de lac, i-a răspuns aprins bătrânului: «Ai putea avea mai bine de grije, măgar bătrân!» Și atunci se întâmplă, ceea-ce rar se întâmplă în astfel de casuri: Bătrânul fără altă vorbă își ridică mâna și-i trase oficerului o palmă, de numai stele verzi vedeal Oficerul nici una nici alta, mâna pe sabie, să-i tragă la bătrânul! Cei din vagon, mai ales femeile, începură a țipa de spaimă. Dar conductorul oprî mâna oficerului de nu lovi pe bătrân. «Mergeți la poliție, dacă aveți ceva!»

S'au întâinit în ziua următoare la căpitanul poliției, unde oficerul piri pe moșul, cerând pedepsirea lui. Când intră însă ce să vadă? Iacă moșul de ieri, e azi în haine de general, cu sabie la șold, cu medaliile pe piept, drept, mândrul Era un general pensionat. Când îl văzu, «apropul» oficer de ieri își lovi numai călcăiele de olaltă, salută cu respect și se rugă tot el de iertare de superiorul său...

La Vêrșeș arangiază tinerimea universitară română din loc și jur un concert împreună cu teatru și urmat de petrecere cu dans, a 2-a zi de Crăciun în sala hotelului «Baross». Venitul în favorul fondului «Reuniunii de cetire și cântări din Costeiu», care colaborează la acest concert.

Vezi tu! «M. Szó» nu poate ierta deloc deputatului sas Lutz Horodi, că în repețite rinduri și locuri, și-a înjurat și pe frații sei sași, că de ce țin macar servituri ori slujnice unguroaice la casă! Că nici atâta nu e iertat unui naționalist adevărat!

REVISTA PRESEI

— CE AU SCRIS FOILE NOASTRE MAI ÎNSEMNAT PESTE SĂPTĂMÂNĂ —

«Gazeta Transilvaniei» (Brașov) scoate la iveală jocul trivial ce-l face guvernul cu noi, prin faptul că la dascălii de stat le urcă acum plățile la 700 fl., pe când cei confesionali nu-s ajutați și ridicăți la aceleași plăți. E un lucru straniu, ca popoarele nemaghiare să dea bir de școală și statului și bisericii lor și totuși să lupte cu atâtea miserie în școalele lor, cum de fapt luptă. Și prevede că acest lucru se va răbuna odată crud asupra țării. Propune ca prin congregațiuni să se înainteze cereri aprige către guvern, de felul, ca școalele confesionale să fie spriginite din vistieria statului în care incurg contribuțiile tuturor popoarelor și confesiunilor, — dar' fără a atinge caracterul confesional al școalelor!

«Tribuna Poporului» aduce grava știre, că ministrul de culte unguresc Wlassics, prin o scrisoare către consistorul din Arad, îi cere să iee măsuri, ca religiuinea să se propună pe viitor, la elevii gr-or. români dela gimnasiul rudolfin din Ciaba și la preparandia de stat din Timișoara, nu mai mult în limba română, cum s'a propus până acum, ci în limba maghiară!

Consistorul din Arad, în fața acestei porunceli volnice a ministrului, a înaintat toată afacerea la consistorul Metropolitan, care să iee el hotărâre în cauză, ca instanță mai înaltă, — ear până nu va hotărî acela, a răspuns ministrului că nu poate implini volnica lui poruncă, care ar fi un început de spargere a dreptului bisericii noastre în acest punct!

«Tribuna» publică doi articli despre «Idealism și realism», vorbe, care, zice autorul, ne zăpăcesc rău prin greșita lor întrebuițare, trecând în extremele acestor două idei. Și autorul (săgeată) ia în zeflemea pe realiști, cari cer «realism, politică realistă, activitate, alegeri de deputați români, față de idealistii «romantici» (?) cari privesc tot dincolo de cele pământeste. După mult joc de vorbe, sfătuește să urmărim «o muncă realistă pentru ținte ideale, o muncă pentru idei și ideale temeinicite pe fapte». Pledează apoi tare pentru pasivitate în politică, [ca fiind bag'sama mai virtos o «muncă (?) realistă (II) pentru ținte ideale...] Tesa își are un merituos răspuns în articolul dlui Dr. Vlad din nrul present al «Libertății».

«Unirea» (Blaj) în numărul de încheiere a anului, chiamă preoțimea la stringerea rindurilor, căci, zice, «în împrejurările de astăzi, mai mult ca ori și cand ni-se impune o cât mai bine organizată stringere a rindurilor, deoarece orizontul nostru bisericesc-politic, începe a se întuneca din ce în ce mai mult... Multe și mari lupte avem de purtat încă! Anul trecut nu a lăsat în urmă nici o schimbare în favorul nostru!»

Rugându-i a o sprigină, le zice: «Să nu uităm că presa este cel din urmă mijloc, ce ne-a mai rămas la dispoziție (în lupta pentru neam adecă). De aceea trebuie susținută și spriginată!»

«Drapelul» (Lugoj) persiflează cu succes pe groful Apponyi, care într'un articol de Crăciun în foaia nouă «Brasói Lapok», luându-și de temă *solia păcii*, năvăleşte ca o furioasă solie de războiu asupra naționalităților nemaghiare din Ardeal.

«Telegraful Român» (Sibiu) ceartă reușit pe vestitul gazetar ungar Nicolae Bartha, care e năcăjit că se mai susține legea de naționalități, și întreabă de ar fi «cavaleresc» lucru dela nobila nație ungurească, să vie și să iee a-

cum înderēt legea asta, pe care de bunăvoie a dat-o, ca minim de drept, naționalităților?

«Voința Națională» (București) publică o dare de samă despre sumele adunate de bunăvoie de public pentru a ridica un monument marelui patriot I. C. Brătianu, prim sfetnic al Regelui în timpul memorabilului războiu din 1877. Colecta pentru monumentul lui Brătianu s'a început după moartea lui, și azi e dejă de 270.000 lei, adunați din mână 'n mână, de public și patriot.

Adăogând la știrea aceasta, știrea și mai frumoasă despre hotărârea parlamentului român de-a ridica un monument pe o piață de frunte a Bucureștilor întru amintirea războiului de neafrinare, cheltuind pentru el 500.000 lei, la cari adauge orașul București 100.000 și Regele o sumă mare, ele umplu de bucurie inimile bine simțitoare române, căci ne dovedesc că frații noștri din regatul liber își știu prețul eroii și știu ridica semn de eternă pomenire oamenilor și întâmplărilor mari din frumoasa lor istorie.

— În o foaie din Pesta cetim următoarea știre nostimă:

Mai mulți lucrători dela o fabrică de mașini economice din Pesta, au dat rugare direcției să le îmbunătătescă soarta, — dar cu o cale se roagă să fie opriti supraveghetorii lor (Nemți), a-i mai întitula per «Te magyar kutya; te magyar ökor» (Tu căne maghiar, tu bou maghiar), că-i doare rău titula ce li-se dă zilnic... Se vede că atâta-s de isteți, încât Neamțul ti află potrivit de asemenea titulatura.

POVESTE

Din poveștile lunei.

Ascultă ce mi-a spus Luna într'o sară:

— Am văzut niște băeți din școala militară când s'au îmbrăcat întâi cu uniforma de oficeri, uniforma visurilor lor; am văzut pe tinăra logodnică a prințului în rochie de bal, fericită; — dar' nici o fericire nu se poate pune în cumpănă cu aceea pe care am văzut-o astă-sară la o fetiță de patru ani.

Primise ca dar o rochie albastră și o pălărie roșie, și să împodobise cu ele. Ceru luminări, căci lumina mea încă palidă nu-i era de ajuns ca să admire în voce minunile de pe ea. Când se lumină odaia, fetița se așeză în mijloc, țepănă ca o păpușă, cu mâinile depărtate de rochie, cu degetele întinse, ca să nu o atingă. O! cum îi mai străluciau ochii și toată fața de bucurie!

— Măne vei eși la plimbare cu rochia asta, zise muma.

Și fetița se uită la ea întâi și pe urmă se uită la pălărie și zimbi fericită. Apoi zise d'odată:

— Mamă! ce-or să zică căței mei când m'or vedea așa de frumos îmbrăcată?...
Andersen.

Mulțumită publică.

Simion Hățăgan și soția Măriuța din Sibiel, știind starea săracă a parohiei noastre, au binevoit a dărui pe sama bisericii noastre un ornat preoțesc complet în valoare de 70 cor. Li rugăm să primească profunda noastră mulțumită, ear' Dumnezeu să le dea tot binele pentru frumoasa lor faptă creștinească. În numele curatorului bisericii gr.-cat. din Sibiel Ioan Ciumașu, admin.

Cetii și pagina a patra!

Din pildele altora.

Senatul școlar al orașului Fiume, a scris concurs de stipendii pentru una ori două învățătoare dela școlile populare (italiene) din Fiume, cari pe cheltuiala orașului se meargă vre-un an doi la Florența (în Italia) să se deservirască mai bine în limba italiană, și apoi să vie ca învățătoare aici. Cum orașul Fiume se ține de coroana ungară și sunt acolo și slujbași unguri, — s'a aflat o învățătoare, ceva jidăncuță, care a cerut să i se dea și ei concediu și stipendiu, dar nu pentru Italia, ci pentru Ungaria, să învețe ungrește. Senatul școlar a respins, firește, cererea, văzând că coconița asta vrea să speculeze, să se arate «patrioată», ca să placă oare-cărui ungar, pe care și-a fi pus ochii ori să treacă în vre-o slujbă după care pândea. Atunci coconița s'a dat pe partea celor «puternici» și încrezută pe aceea, că ministrul o va apăra de ori-ce neplăcere, a plecat într-o zi la Pojon și de acolo a scris la Fiume să-i dea concediu de un an, că vrea să învețe ungrește, limba «țerii» de care se ține și Fiumel... I-au și dat Fiumanii «concediu», dar nu de un an, ci pentru totdeauna, i-au dat drumul să poată trăi tot între Unguri pe veci, și asta i-au trimis-o în scris la Pojon, spunându-că pentru «purtarea ei nelocală», e lăpădată din slujbă.

Acum se auzi la corul foilor ungrești: cum se poate așa ceva, că în Ungaria să fie cineva lăpădat din slujbă pentru-că vrea să învețe ungrește?! Și-s toate foc și pară! Focul și para lor însă nu va folosi nimic dascălței maghiaroane.

Eată cum se răsplătește de oameni adevărat *bărbați*, apucătura cutărei săcături ce vrea prin *renegatism* și maghiarism să se facă interesant și mare!

Ear noi? Noi tremurăm de ori-ce săcătură de nădrăgar, chiar Român, dacă vedem că se cam dă în coate cu «domnii», și nu cutezăm să ne ridicăm nici degetul cel mic contra lui, ca să nu ne vină prin el furia «domnilor»... Pe când adevărați frați ai sângioșilor Italiani ne-am dovedi, numai când ca și ei am pași în ale noastre: trimițând din mijlocul nostru oameni să se deservirască în limbă și simțeminte la frații liberi din regat, și asvirind dintre noi pe renegați și pe cei cât de cât înclinați spre renegare!

DIN BĂTRANI

Mână de boer.

Era odată la Mitropolia din Iași un Mitropolit înțelept ca nime altul. Din mirenle avusese el o fată, ce n'o putuse mărita, că până să ajungă Vlădica nu mai eșisă bietul călugăr din opincă... Și fără de zestre greu găsești mire!

Dar' acum că soartea îl ajutasă de să făcusă nu numai Vlădică, dar' și Mitropolit, curgeau pețitori droaie pentru Mărioara.

Decât fata — cu minte cum era — înțelesă că nu de ochii ei se îndrăgiseră acum pețitorii, ci de punga, acum plină, a Mitropolitului tată.

— Știi una, Prea Sfințe părinte, eu nu mărit decât după acela dintre pețitori, cari va avea «mână de boer».

— Auziți, dumeavoastă, zise dar' Mitropolitul către pețitorii... Mărioara nu se va mărita decât cu acela din d-stre, care va avea mână mai de

boer. Fostim peste un an și-i arătați mâinile și ea va alege.

— Ce o mai fi și «mână de boer»? să întrebați pețitorii.

— Ce se fie? — O mână care nu lucrează, care e nebatogită de muncă, de trândăvie... Mână cea mai albă e mână cea mai de boer.

Și să apucară toți, care de care să-și grijască de mâni. Câte unsori acelea toate le neclăiau zi și noapte pe mâni, coconășii cei mai zarfi și mai cilibii... La spitea și la mătușa Despa, a de face dresuri din castraveți și descântă de deochi, sunau galbenășii pe țesghea, pentru oblojele și unșori pentru mâni...

Sos! vremea pusă de fată. Să înfățișară fel de fel de pețitori, neguțatori boeranași, boeri veliți și altă curte măruntă.

— Ei, să vedem mâinile, le zisă fata... Am dat cuvântul meu și cu cinstă il voi ținea... Arătați pe rând mâinile.

— A d-tale este mână albă ca de brutar. Dar' eacă ai o sgarierură: ai frământat în aluat nou pâne vechie... Cum nu vei înșela pe murea ta dacă pe mușterii nu te-ai sfit a-i înșela? Brutarul se dusă incolo boscorodind.

— A d-tale mână este albă ca varul de Orhei... dar' pe buricele degetelor să ved urme de aur... Ești zaraf. Un om care toată ziua numără galbeni, — n'are vreme să numere bătăle de inimă ale nevestei...

Zaraful se departă zicând: destulă bătăle de inimă imi dă paza și înmulțirea aurului meul

— Ce mână albă ca laptele aveți d-stră, zisă fata de Mitropolit, la o ceată de pețitorii... Dar' n'o să aleg pe nime din d-stră, că numai mână ați jnuit-o albă, dar' nu și cugetul... Că sunteți judecatori și mai eri încă ați vândut pe bani dreptatea razeșului celui sêrac...

Dar' eată «mână de boer», strigă un Logofet mare de Divan. Ce mai zici!...

— Adevărat, e mână de Logofet mare... dar' eată mână mai de boer, mai zisă fata, arătând o mână băto-gită și stălcită rău...

— Auzi!... Mână de boer, aceea mână stălcită?! strigară boerii.

— Da, «mână de boer adevărat», zisă Mitropolitul, că bătăturile sunt după urma spadei cu care mai dăunazi s'a răsboit de a isgonit dușmanul din țară...

Bine zici Mărioară... Mână de boer, albă, neatinsă nu este mână de mire pentru fată cuminte... Adevărată mână de boer e cea care răstoarnă brazda roditoare și hrănitore neamului și aceea care — cu prețul vieții — apără țara de dușmani...

Mărioara Mitropolitului pusă mână sa în «Mână oșteanului țerii».

V. A. Urechidă.

Dreptul limbei.

Fiecare cetățean al acestei țeri are dreptul, chiar după lege, de a-și înainta hărțile lui, în limba sa maternă, către cărmuitorii orașelor, satelor, cercurilor administrative, la comitat, la judecătore și chiar la tribunal. Numai când lucră cu avocat, atunci avocatul, ca avocat în numele altuia, e dator a scrie ungrește. Când însă avocatul ca cetățean cere el personal ceva la foruri administrative, poate și el să scrie în limba sa, având și el dreptul pe care îl are ori-ce cetățean.

De dreptul acesta s'a folosit avocatul naționalist neamț Carol Kremling din Biserica-albă, dând la oraș o scrisoare în l. germană. Vicișpanul comitatului a făcut arătare asupra avocatului, la camera advocaților, cerând pedepsirea lui, că de ce n'a scris ungrește, dacă e avocat.

Camera, deși alcătuită mai tot din Unguri, pertractând afacerea, și cunos-

când legea, ba mai aflând și aceea, că limba oficială a orașului Biserica-albă, e cea germană, — a respins cererea vicișpanului și n'a pedepsit pe avocatul care a scris în afacere privată în limba mamei sale, ci i-a dat drept să scrie așa, ori știe ungrește, ori nu.

Iacă așa își cinstesc bărbii conștii limba lor! Știu ungrește, și mi cinstesc limba mamei mele, și acolo unde am drept a mă folosi de ea, mă folosesc!

ANECDOTĂ

LORDUL JOHN

Se zvonise prin ziare, Că 'n Irlanda e 'ntrun sat Un bărbat grozav de tare. Lordul John prinzând de veste Cine e și de-unde este, Pleacă repede călare Să găsească pe bărbat.

Ca mulți lorzi de viță veche Din întunecatul Nord, Lordul John e 'ntr'o ureche: Fluieră pe drum și cântă. Și e cel dintâu la trântă, Și-i volnic fără păreche Și e cel mai tare lord.

A găsit la urmă satul, Pe țeran el l-a găsit Ocupat cu măturatul Curții. Și cu vorbe scurte Intră lordul John în curte Și descalcă de grabă Făr' a zice «bun sosit».

Și-apoi gata de luptare: «Tu ești Willy Spuker?» — «Eu». «Spun că ești grozav de tare, De ția-mers cuvânt prin lume. Eu din Londra vin anume, Să ne punem la încercare. Trântă deci cu tine vreu!»

Willy Spuker se crucește, Și 'n orbite ochii-i ard. Leneș târnul și-l proptește; Scupă 'n palmă și se 'ntinde Și pe lord de brâu îl prinde, Sus odată-l răsucește Și-l asvirte peste gard!..

«O să stau acum cu tine Să mă lupt?... Mai vrei ceva? Spune, ce mai vrei cu mine?» Lordul John, privind cu jale Și ținându-se de șale: «Să-mi asvârli, te rog, creștine, Și cel cal, să pot pleca!»

G. Coșbuc.

Mai nou.

Procesul de presă al „Libertății”.

Procuratura «patriotică» din Cluj se vede că are lipsă de noue merite. În scopul de a-și face merit a pornit proces de presă și contra foii noastre «Libertatea», și anume pentru articolul «A murit Matia și cu el dreptatea!» apărut în nr. 42 din privilegiul desvălirii statuei lui Matei Corvinul la Cluj. Dl *Ioachim Munteanu*, care era pe atunci redactor responsabil al foii noastre, a fost citat Luni (29 Dec. n.) la judele de instrucție de aici și ascultat în cauză. Dl Munteanu a primit răspunsibilitatea de redactor, amintind însă că nu dsa e autorul articolului. În contra punerii sale sub cercetare, dl Munteanu a înaintat următorul recurs, scris în limba română:

Onorat tribunal regesc, ca judecătore de presă!

În contra ordinului de urmărire ce s'a dat contra mea de procuratura din Cluj pentru articolul «A murit Matia și cu el dreptatea!» din nr. 42 al foii «Libertatea» din 1902, am onoare a înainta în termenul legal următorul

Recurs:

În articolul incriminat nici pe departe nu se află expresiuni ori afirma-

țiuni cari ar putea atîta la ură o *naționalitate contra celeilalte*. §-ul 172 al codicelui penal, pretinde urmărirea acelor, cari în mod direct agită ori asmuță în neam contra altui neam, — ear' fără a să găsi într'un articol provocare directă la ură, nu există «delictul agitațiunii», pe care îl pedepsește numitul §.

Acel articol nu e alta decât o parafrasare sentimentală a proverbului, pe care chiar poporul maghiar l'a creat în cuvintele «Meghalt Mátyás, oda az igazság!» și acest proverb, trecut în toate limbile țerii, a trecut și la poporul român, sub forma pusă în fruntea articolului chestionat. Și din incidentul desvălirii la Cluj a statuei lui Matei Corvinul, e numai natural, că cea mai atrăgătoare temă pentru un ziar pricepător al situației, era a scrie pe tema acestui proverb rămas despre Regele Matia.

«Libertatea», a cărei redactor responsabil eram eu, a primit un articol pe această temă, și eu ținând strict în vedere ascuțitul paragrafului 172 din codicele penal, am examinat articolul înainte de a-l publica, și negăsind în el nici cea mai mică amintire de vr'un popor opresor, nici vr'un pasagiu care să așie la ură față de vr'un popor, — am publicat articolul. Căci el, după cea mai bună a mea convingere, nu e decât o tânguire sentimentală după vremile trecute ale lui Mathia, vremi ce strălucesc în aureola legendară a dreptății mai mult decât vremile pe cari noi le trăim! E, în felul seu, tot articolul o poezie politică, nevinovată, pe care chiar și cel mai precaut redactor l'ar fi publicat. Sau cel mult dacă are și unele trăsături *criticătoare a sistemului politic de azi* în țară. Ear' criticarea sistemelor politice în *termeni generali*, precum se face și în acest articol, e un lucru *admis*, și îl fac zilnic zeci de ziare opoziționale, fără să li-se cîtine un fir de păr în cap pentru asta! Numai acest lucru l'a făcut și «Libertatea».

Aceasta fiind convingerea mea adâncă, — rog onoratul tribunal ca for de presă, a sista contra mea ori-ce urmărire mai departe.

Orăștie, 30 Dec. n. 1902.

Cu toată stima
Ioachim Munteanu.

Dată fiind tema articolului, procurorul nici nu putea să ne facă un proces, la pertractarea căruia să se poată desvolta o dezbateră mai interesantă, decum va fi dezbateră și apărarea acestui articol!

Și o să vedem, de ne vor da privilegiu a ne încredința din chiar judecata ce se va aduce, că «A murit Matia și cu el dreptatea!» ori că deși a murit Matia, n'a murit și dară toată dreptatea!

FEL DE FEL

Moravuri din Caucaz. Istoria de mai jos ne arată, că pentru răspândirea culturii, pământul Rusiei tot nu e încă cel mai primitiv. Îndeosebi prin munții Caucazului trăesc încă trupini întregi de popoare sălbatiche, printre cari credința în boscoane e foarte mare. Se știe anume, că un popor cu cât e mai fără învățătură, mai fără carte, cu atât ține la mai multe credințe mincinoase. Prin sate e plin de «strigoi», pentru-că oamenii cred în ei, se sparie cu ei din copilărie, și-apoi li-se nălucește că-i și vîd. În orașe nu vede nimeni «strigoi» dacă nime nu crede în ei și nu se gîndește la ei.

Intr'un sat din Caucaz se bolnăvise fără veste o femeie din neamul Cabard. Avea sgărciuri grele, se stringea toată nod, — și cei ai casei au fost îndată în curat, că a intrat în ea duhul cel necurat. Au mers îndată după *Mullah* (un fel de popă al lor), care venind a

spus și el, că într'adevăr femeia e cuprinsă de duh necurat. Dar, zice, este leac împotriva lui. A făcut îndată un rug de lemne, l'a arins și după-ce a ars de a rămas o grămadă bună de jar, a dat poruncă să ție femeia cu pânțele 'n jos deasupra jarului. Ajutorii sei au desbrăcat pe nenorocita femeie, și prinzându-o de cap și de picioare, o țineau deasupra vetrei de jar. A început biata a ziera ca o vită, ear cei din jurul ei se bucurau tare, căci, ziceau, eacă leacul folosește, căci satan zbiară rău trebuind să iasă din ea! Femeia și-a pierdut apoi știrea de sine, ear *Mullah* arăta că duhul a ieșit din ea. E drept însă, zice popa lor, că une-ori duhul iese cu atâta greutate din jertfa sa, că o zdrobește, se potope pe ea, dar cel puțin s'a potopit curată de duhul rău!..

Eată o istorie adevărată, care e matoră, cât de mare e încă prostia omească la unele popoare lipsite de orice lumină a învățăturii.

De altfel pe la anumite păduri, nici oamenii noștri nu cad departe de acesă, când scot mortul din mormânt și-i bat piron în piept, că ci-că era strigoiu și potopea vitele ori copiii din sat, și numai prin desgropare și baterea pironului în inima lui, cea putredă deja, l'ai potopit!..

Cât plătesc locuitorii pentru domnitorii lor? O statistică mai nouă franceză arată, în care stat cât plătesc oamenii pentru susținerea domnitorului lor, Eată cât:

În Grecia și Belgia împărțind plata Regelui pe numărul locuitorilor, se vine de fiecare suflet 50 de bani contribuție.

La noi în Austro-Ungaria, să vin 45 bani de sufer. Dar' va fi și la noi acuși mai mult, căci se urcă plata M. Sale cu vre-o 4 milioane la an.

În Italia să vin 44 bani; în Suedia 40; în Germania 34; în Rusia 35. Regele Angiei, gras plătit, costă numai 2 bănuți de sufer pe supușii sei.

În Statele-Unite Americane să vin 22 de bani de om, în Franca 9 bani. Regele României costă pe fiecare Român din Țară 11 bani.

În republica Elveția abia 1/3 ban.

Un soritor de notar

cu scrisoare bună, află numai decât aplicare în cancelaria notarială din Beriu (Berény, posta Orăștie). Cei cu praxă sunt preferiți. A să adresa notarului

Petru Dămian.

Pentru dame.

— Avis. —

Subscrisa aduc prin aceasta la cunoștința onoraților cetitori și cetitoare a acestei foi, că cu datul de 10 Ianuarie n. 1903, încep în croitoria mea de dame

Cursul de croit pentru toalete de dame!

Cari dintre on. dame ar dori a urma acest curs, unde să învață croitoria după cel mai nou sistem, sunt rugate a să înștiința la subscrisa până la termenul sus numit.

Taxa pentru tot cursul 40 cor.

2—3 persoane pot primi și întreținerea la mine pe termenul cursului

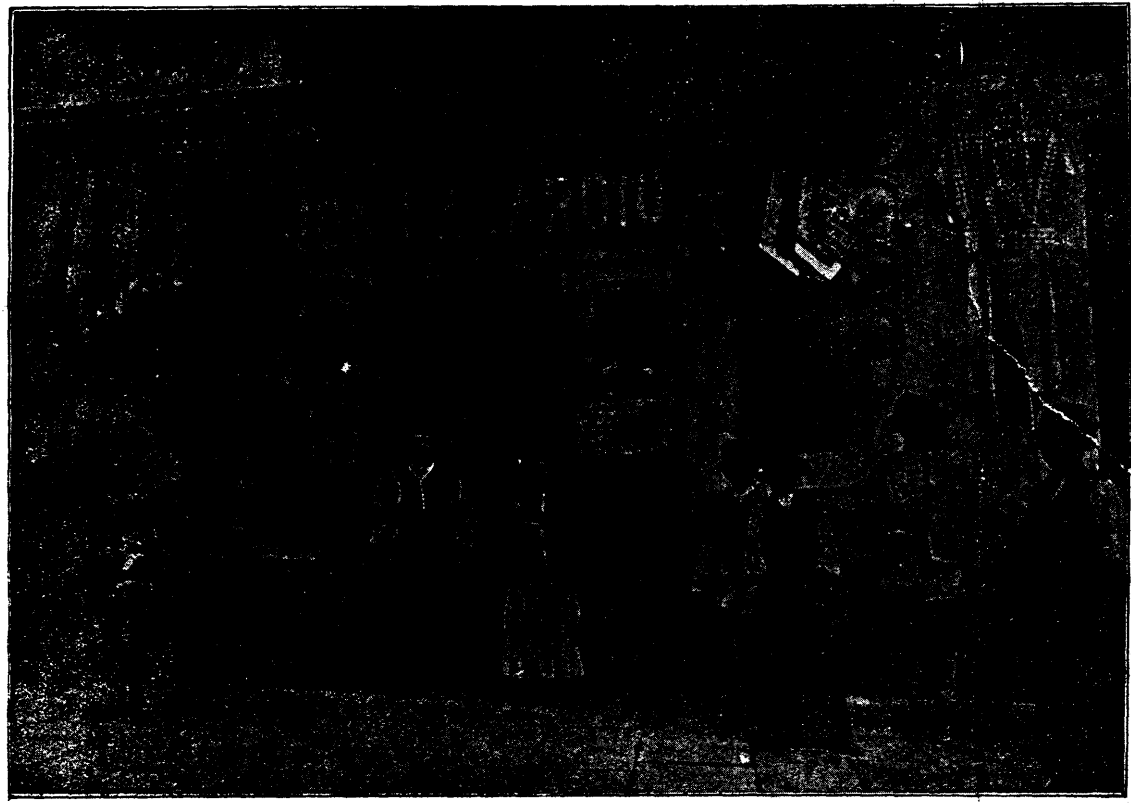
Cu toată stima

Berth Schuster

firma: Schuster Albertné salon de croitorie de modă
IN DEVA
piață, vis-a-vis de magistrat.

Mai eftin ca ori unde!

Tot felul de manufactură pentru trebuințele casei.

Mai eftin ca ori unde!

Bumbac de țesut și ață de arzit
din fabricile cele mai renumite!

Mai eftin ca ori unde!
Haine de călșieri de vânzare sau de dat împrumut.
Comandele se execută repede și cu prețuri foarte moderate.

Prăvălia „La Româncea“ a lui **ION LAZAROIU**
in Orăștie (Szászváros)

(122)

9-20

Nou întreprinzător de zidiri.

Subscrisul fac cunoscut onoratului public din loc și din jur, că în urma cunoștințelor câștigate prin o praxă îndelungată în însoțire cu cei mai buni întreprinzători și măestri, la edificarea a mulțime de case mari și mici, biserici, etc., și câștigându-mi concesiunea de lipsă, —

— primesc acum în întreprindere proprie tot felul de zidiri: case, școli, biserici și alte edificii, — sau apoi la lucrul de zidărie luat de alții, primesc

lucrul de bândășit!

Prețurile cele mai favorabile!

Pentru tot lucrul meu primesc garanție pe mai mulți ani de zile.

Rog a mă onora cu încredere și comande.

Cu toată stima

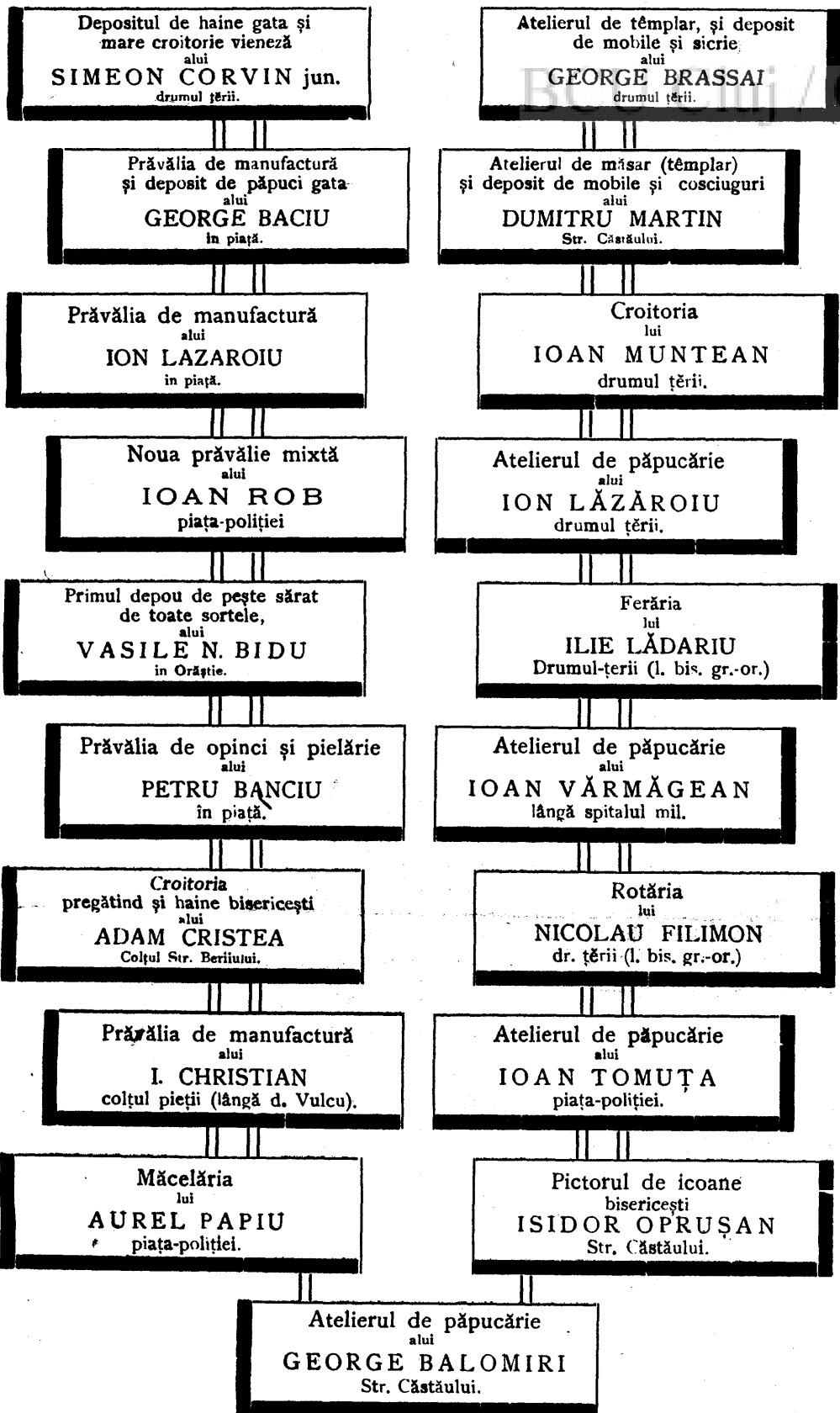

LUGA DAN,
întreprinzător, Orăștie,
(In Zăvoi).

CÂND VENIȚI LA ORĂȘTIE

nu uitați a cerceta

pentru trebuințele ce aveți D-v. următoarele firme:

18546—1902. tkvi sz. (1-1)
Arveresi hirdetmény.

A hátszegi kir. jbiróság mint tkvi hatóság Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt Paraján Petru végrehajtatónak Bradina Nikolaj (ku Potroka Opricza) végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében közhírré teszi, hogy végrehajtatónak 100 kor. tőke, ennek 1888. évi július hó 11. napjától járó 5% kamata 21 kor. 40 fillér eddigi megállapított per és végrehajtási valamint a jelenlegi 15 kor. 30 fillér és a még felmerülhető költségek iránti, ugy a csatlakozottnak kimondott »Ipar- és kereskedelmi bank« r. t.-nak 70 kor. s jár. és 128 kor. s jár. iránti követeléseik kielégítése végett Bradina Nicolaj (ku Potroka Opricza) végrehajtást szenvedőnek a dévai kir. törvényszék hátszegi kir. járásbiróság területéhez tartozó Szentgyörgyválya községi 28 sztjkvben A † 2, 4 és 6 rdsz. a felvett ingatlanokból (3/4) három negyedrészt jutalékát, az u. o. 192 sztjkvben A † 1 rdsz. a felvett ingatlanból, (1/4) egy negyedrészt jutalékát az u. o. 193 sztjkvben A † 1 rdsz. a felvett ingatlanát, továbbá az u. o. 72 sztjkvben A † 1—2 rdsz. a felvett és a 145 sztjkvben A † 1—12 rdsz. a felvett ingatlanokból tulajdonát képezett, jelenleg pedig tulajdonos társai nevére irt 197/25000-ed rész jutalékot rendszámokénti részletekben illetve az utóbbi két tjkvbéli jutalékot tjkvenként együttesen az egyidejűleg kibocsájtott árverési feltételekben részletezett összesen 629 kor. 50 fillért tevő kikiáltási árban az 1903. évi február hó 26. napjának d. u. 2 órákor Szentgyörgyválya községelöljárója házában megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikiáltási áron aron alul is elfogja adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 10% készpénzben vagy a kormány által ovadékké-

pesnek nyilvánított értékpapirba, a melyek a névérték 3/8 részeig fogadtatnak el csupán a kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanúsító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 30 nap, a másik felerészét szintén azon naptól számítandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival együtt szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi m. kir. adóhivatal mint birói letéti pénztárnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. A megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál ugyszintén Szentgyörgyválya község előljároságánál vagy a birói kiküldöttnél megtekinthetők. Az elrendelt árverés a szentgyörgyvályai 28 192 193 72 és 145 sztjkvben C. lapján feljegyeztetni rendeltetik.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.
Hátszeg, 1902. évi nov. 25-én.

Fehér,
kir. albiró.

Sz. 11899—1902. tkvi.

1-1

Arveresi hirdetmény.

A hátszegi kir. jbiróság mint tkvi hatóság Dr. Russu Oktáv ügyvéd által képviselt »Albina« takarékos és hitelintézet végrehajtatónak Hike Mojsze (ku. Bajkony Maria) végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében közhírré teszi, hogy végrehajtatónak 129 kor., ennek 1901. évi október hó 10. napjától járó 8% kamata, 6 kor. 20 fillér óvási 1/8% váltódíj, 18 kor. 50 fill. eddigi megállapított per és végrehajtási, valamint a jelenlegi 19 kor. 60 fill. és a még felmerülhető költségek iránti ugy a csatlakozottnak kimondott »Hunyadmegyei első takarékpénztár«-nak 100 kor. s jár. iránti és »Ipar és kereskedelmi bank« r. t.-nak 160 kor. s jár. iránti követeléseik kielégítése végett Hike Mojsze (ku. Bajkony Maria) végrehajtást szenvedőnek a dévai kir. törvényszék, hátszegi kir. jbiróság területéhez tartozó Kernyesd

községi 68 sztjkvben A † 2—4. 6—10. rdsz. a felvett ingatlanokból (5/12) öt tizenketted rész jutalékát és ezen tjkvből időközben Szalay Ióska tulajdonába a kernyesdi 321 sztjkvben A † 1 rdsz. alatt átjegyzett ingatlanból illetett (5/12) öt tizenketted rész jutalékot rendszámokénti részletekben az egyidejűleg kibocsájtott árverési feltételekben részletezett összesen 770 kor. kikiáltási árban az 1903. évi január hó 10. napjának d. e. 10 órákor Kernyesd község előljárosága házában megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikiáltási áron alul is elfogja adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 10% készpénzben vagy a kormány által ovadékképesnek nyilvánított értékpapirba, a melyek a névérték 3/8-ad részeig fogadtatnak el csupán a kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanúsító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 30 nap, a másik felerészét ugyan azon naptól számítandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival együtt szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi kir. adóhivatal mint birói letéti pénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. A megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál ugyszintén Kernyesd község előljároságánál vagy a birói kiküldöttnél megtekinthetők. Az elrendelt árverés a kernyesdi községi 68 és 321 sztjkv. C. lapján feljegyeztetni rendeltetik.

Minthogy az ingatlanok kikiáltási ára 600 kor. meghaladja, a hirdetmény kivonata a legközelebbi helyen megjelenő lapban 1 szeri közzététele végett oly utasítással adatik ki végrehajtható képviselőjének, hogy a közzétételt igazoló lap-példányt a törvényes következmény terhe alatt legkésőbb az árverés megkezdéseig a kiküldöttnek adja át.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.
Hátszeg, 1902. évi okt. 13-án.

Fehér,
kir. albiró.

Un practicant de prăvălie

din casă bună, se primește îndată în prăvălia de coloniale și manufactură (mixtă) a subscrisului.

Se cere să aibă școală, să știe ceti și scrie și socoti, apoi să cunoască pe lângă limba română, și cea germană și maghiară, cât de cât.

Viitor frumos!

George Baciu,
comerciant în Orlat (com. Sibiu).

„ASSICURAZIONI GENERALI“

fondată în 1831.

Această mare bancă de asigurare, care prin plățirea punctuoasă a pagubelor celor asigurați la ea și prin prețuirea bună a bagubelor (din foc) și-a atras în cea mai mare măsură încrederea publicului, are la sfârșitul anului trecut 1901, următoarea avere:

Capital și fonduri proprii, peste 190 milioane cor.

Capitaluri asigurate la ea pe viață, peste 571 milioane cor.

A plătit dela înființarea sa de tot, pagube peste 716 milioane cor.

Aceste cifre arată, că banca „Assicurazioni Generali“ da cea mai mare chezeșie chiar și celui mai precaut proprietar, și că marea încredere de care această bancă se bucură, e deplin întemeiată, prin fondurile ei cele mari.

„Assicurazioni Generali“ primește asigurări:

1. *Contra spargerii omului, pe un termen variabil sau asigurări de rente (pensii), care se plătesc ori la moarte îndată, ori la termenul ales de asigurat.*

2. *Contra pagubelor de foc, trăsnet, exploziune prin gazuri, pe mobile și imobile.*

3. *Contra pagubei de chirie urmată după arderea casei.*

4. *Contra spargerii obiectelor de sticlă ori metal.*

5. *Contra pagubei urmate din transport, pe uscat ori pe apă.*

6. *Contra pagubei din spargere cu furt asigură obiecte sau hârtii prețioase.*

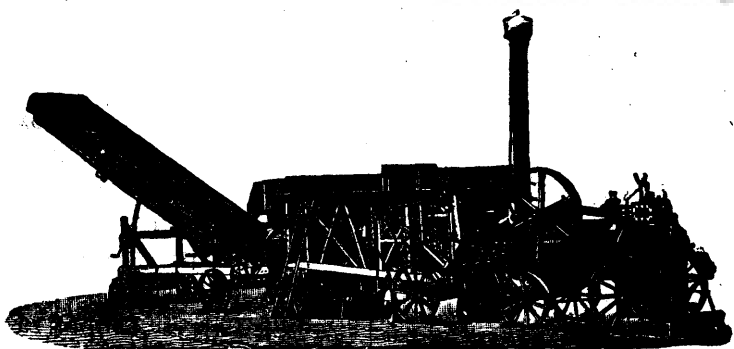
Primește asigurări de zestre pentru fete și copii.

(112) 10—10

Agentura principală a băncii

„Assic. Generali“ în Orăștie.

(Informațiuni la administrația acestei foi).

Umrath & Comp.

(150) fabricanți de mașini economice 10—10
in Budapesta V. Váci körút, 60.

Trimit pe lângă prețuri de tot moderate și cu învoeli de plată ușoare, tot felul de

mașini de îmblățit și clăditoare de clăi

cari lucrează excelent și sunt provăzute cu mai multe înoini însemnate.

Ori-ce mărime! și Cea mai estinsă garanță!

Tot acolo se capătă:

pluguri, grape, tăvăluguri, triere (venturătoare), mașini de sămănat, mașini de cosit și de secerat, greble de tras cu caii, mașini de îmblățit trase de vite, ciururi, sfărâmatoare de cucuruz, tăietoare de fân, pae și de napi,

garnituri pentru opărit de nutrețuri și de încălzit

pumpe (trăgace) de fântâni și de zamă de gunoai, zdrobitoare de struguri și teasouri de must, și altele și altele!

Alegere foarte mare; cea mai îngrijită executare; cele mai ieftine prețuri!

Cataloge ilustrate despre toate mașinile economice, se trimite, cui cere, gratis și franco.

Locomobile industriale până la 100 puteri de cai.

Să primesc scrisori și să dau răspunsuri

în limba română!

Cataloge deocamdată sunt numai în limba germană și maghiară.

„ARDELEANA“

Institut de credit și de economii societate pe acții.

Sediul: Orăștie, în casele proprii.

Fondată la anul 1885.

Capital social: 500.000 cor. Fonduri: 350.000 cor. d. n. e.

Starea Depunerilor: peste 2.000.000 cor.

Se primesc: Depuneri spre fructificare, dela particulari cu 5% fără anunț, cu 5½% cu anunț; ear' dela corporațiuni culturale cu 6% interese.

Bărea de venit după interese o solveste institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute prin postă se efectuesc cu reîntoarcerea postei.

33—(59)

Direcțiunea.

ABONAȚI „CALICUL“

ziar humoristic și satiric cu multe ilustrațiuni, care la 1 Ianuarie 1903 se va eda în broșuri lunare, în al XVI-lea an dela nașterea sa. 2—3

ABONAMENTUL:

Pentru Austro-Ungaria pe an 6 cor., pe ½ an 3 cor., pentru România și străinătate pe an 7 lei; pe ½ an 350 lei.

La 10 abon., unul se dă rabat.

Abonamentul se trimite la: Administrația „Calicului“ în Sibiu (Nagy-Szeben).

Administrația „Calicului“.

ISIDOR OPRUȘAN

pictor bisericesc român

in Orăștie (Szászváros) Str. Căstăului nr. 31.

Afară de pictura de biserică lucrez ori-ce fel de icoane pe pânză (mușama), pe lemn și pe pleu, etc., deasemenea lucrez: pe lângă tot felul de icoane și Prapuri și Epitafuri (cu care se ocole biserică la Paști).

Sculptez în lemn uși la altare de biserică, cruci, la Prestol, mari și mici (de mână pentru hotezat) pictate și aurite frumos.

Deasemenea auresc (poleesc) litere (slove) săpate în piatră, cruci de piatră sau monumente pentru cimitire, și ori-ce lucrări atingătoare de această meserie

ou prețuri moderate.

Doritorii cari voesc a avea un lucru bun, trainic și adevărat după legea noastră română (stil bisantin) îi rog a se adresa la adresa de mai sus. (198) 8—12

Cel mai potrivit Dar de Crăciun și de Anul-Nou

este: a presenta celor iubiți o fotografie bine reușită!

La subscrisul se pregătesc fotografiile dela cele mai mici până la mărime naturală!

Fotografiile pe bumbi, pe ace de cravată și pe broș-uri, se pregătesc în mod prompt și cu prețuri foarte moderate, în

Atelierul fotografic alui

Adolf Schuller

(214) 3—3 in Orăștie.

O crăsmă de vânzare...

In capul dinspre stațiune a Orăștiei, se pune în vânzare din mână liberă, localul de crăsmă alui Ioan Heiuș.

Crăsmă e foarte bine cercetată fiind în nemijlocită apropiere de tîrgul de vite și de porci.

Casa în stare bună, pivniță, șură, grădină! 2—2

Doritorii a o cumpăra să se adreseze subscrisului

Ioan Heiuș,
Orăștie (Drumul țării).

Arverési hirdetőmőnyl kivonat.

A dévai kir. törvényszék mint tkkvi hatóság közhírre teszi, hogy »Ardeleana« pénzintézet végrehajtónak Popa Stefan végrehajtást szenedő elleni 220 kor. tőke követelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében az 1881. évi. 60. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. 167. §. értelmében a dévai kir. törvényszék és járásbíróság területén levő Vormaga községben fekvő a vormagai 12. sztkvben A + 3 rsz. 574. 575 hrsz. ing. ½ részére 421 kor. A + 4 rsz. 724 hrsz. ing. ½ részére 47 kor., A + 5 rsz. 782/2 hrsz. ing. ½ részére 43 kor., A + 6 rsz. 1018 hrsz. ing. ½ részére 31 kor., A + 7 rsz. 2296 2299 2303 2304 hrsz. ing. ½ részére 98 kor., A + 8 rsz. 3317 hrsz. ing. ½ részére 69 kor., A + 9 rsz. 3711 hrsz. ing. ½ része 5 kor., A + 10 rsz. 3923/2 hrsz. ing. ½ része 33 kor., A + 11 rsz. 3951 hrsz. ing. ½ része 7 kor., A + 12 rsz. 4021 hrsz. ing. ½ része 62 kor., a vormagai 53. sztkvben A + 1 rsz. 200 201 202 203 hrsz. ing. ½ része 200 kor., A 2 rsz. 1250 hrsz. ing. ½ része 88 kor., A + 3 rsz. 1533 hrsz. ing. ½ része 17 kor., A + 4 rsz. 1555 1555-a 1556/1 1557 1558 hrsz. ing. ½ része 267 kor., A + 5 rsz. 1578/2 hrsz. ing. ½ része 41 kor., A + 6 rsz. 1588/2 hrsz. ing. ½ része 13 kor., A + 7 rsz. 1604/1 hrsz. ing. ½ r. 20 kor., A + 8 rsz. 1605/2 hrsz. ing. ½ része 20 kor., A + 9 rsz. 1674 hrsz. ing. ½ r. 16 kor., A + 10 rsz. 1878 hrsz. ing. ½ része 27 kor., A + 11 rsz. 2065 hrsz. ing. ½ 61 kor., A + 12 rsz. 2328 2330 hrsz. ing. ½ r. 60 kor., A 13 rsz. 2660/2 hrsz. ing. ½ része 16 kor., A + 14 rsz. 2761 hrsz. ing. ½ része 80 kor., A + 15 rsz. 2765 hrsz. ing. ½ része 372 kor., A + 16 rsz. 2773 hrsz. ing. ½ része 68 kor., A + 17 rsz. 2814 hrsz. ing. ½ része 46 kor., A + 18 rsz. 3016 3017 hrsz. ing. ½ része 96 kor., A + 19 rsz. 3029 3029-a hrsz. ing. ½ r. része 48 kor., A + 20 rsz. 3215 hrsz. ing. ½ része 49 kor., A + 21 rsz. 3340 hrsz. ing. ½ része 58 kor., A + 22 rsz. 3350 hrsz. ing. ½ része 28 kor., A + 23 rsz. 3366 hrsz. ing. ½ része 68 kor., A + 24 rsz. 2597 hrsz. ing. ½ része 13 kor., A + 25 rsz. 3780 hrsz. ing. ½ része 46 kor., A + 26 rsz. 4008 hrsz. ing. ½ része 7 kor., A + 27 rsz. 4041/2 4042/2 hrsz. ing. ½ része 70 kor., a vormagai 352 sztkvben A + 1 rsz. 814 hrsz. ing. ½ részére 33 kor., A + 2 rsz. 866 869 870 hrsz. ing. ½ részére 95 kor., A + 3 rsz. 879 880 hrsz. ing. ½ részére 145 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi február hó 3-ik napján d. e. 9 órakor Vormaga község házánál megállapított kikiáltási áron alol is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatl. becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendeltet. 8. §-ban kijelölt ovdékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez leteni. A kir. törvényszék mint tkkvi hatóság.

Kelt Déváp, 1902. évi október hó 24-én.

Fabian,
kir. tszéki bíró.